

Apel Akademii Młodych Uczonych w sprawie ograniczenia budżetu Unii Europejskiej na badania naukowe

Jako przedstawiciele środowiska naukowego z dużym zaniepokojeniem przyjęliśmy ustalenia nadzwyczajnego szczytu Rady Europejskiej z 17–20 lipca 2020 r. w części dotyczącej budżetu na badania naukowe w latach 2021–2027¹. Przed Unią Europejską stoją coraz trudniejsze wyzwania cywilizacyjne, w tym te dotyczące trwającej wciąż walki z pandemią COVID-19, a nauka odgrywa w ich przewycięzeniu fundamentalną rolę, zarówno krótko- jak i długoterminową. Również mądra odbudowa Europy, a taki cel założyli sobie unijni przywódcy, nie jest możliwa bez zwiększenia inwestycji właśnie w naukę. Biorąc to pod uwagę, znaczące ograniczenie finansowania programu Horizon Europe uważamy za niezrozumiałe i krótkowzroczne.

Apelujemy do Prezesa Rady Ministrów, posłów i posłanek do Parlamentu Europejskiego, zwłaszcza tych wywodzących się ze środowiska akademickiego, o zdecydowaną obronę finansowania badań naukowych w budżecie Unii Europejskiej i podjęcie działań na rzecz jego zwiększenia.

Przyjęcie budżetu w formie ustalonej w trakcie szczytu Rady Europejskiej **spowolni postęp naukowy i obniży konkurencyjność europejskiej nauki, co w konsekwencji doprowadzi do jej znacznego osłabienia.** W dynamicznie zmieniającym się świecie stagnacja prowadzi do marginalizacji, co rozumieją globalne potęgi gospodarcze, w tym Stany Zjednoczone i Chiny, które inwestują w rozwój nauki znaczące środki. Uważamy, że zmniejszenie finansowania badań w Europie będzie miało wiele negatywnych skutków nawet w najbliższym czasie.

1. Ograniczenie finansowania zadań realizowanych w ramach I filaru programu Horizon Europe Excellent Science (m.in. programy badawcze European Research Council oraz Marie Skłodowska-Curie Actions) uderzy w pierwszym rzędzie w badania podstawowe, które stanowią fundament dla zastosowań nauki w praktyce. Nie możemy bowiem opracować szczepionki czy też skutecznych terapii, jeśli nie znamy mechanizmów odporności człowieka i budowy wirusów. Obniżenie finansowania znacząco spowolni rozwój wszystkich bez wyjątku dziedzin naukowych, w tym nauk społecznych, humanistyki i ekonomii, których przedstawiciele są beneficjentami programów ERC, a które pomagają w zrozumieniu otaczającego nas świata i rozpoznaniu czekających nas wyzwań.
2. Zmniejszenie wydatków na stypendia dla badaczy i młodych naukowców, np. w ramach programu Marii Skłodowskiej-Curie, dotknie przede wszystkim badaczy z kra-

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/45127/210720-euco-final-conclusions-pl.pdf>

jów takich jak Polska. Dzięki doświadczeniu zdobytemu podczas staży w najlepszych zagranicznych ośrodkach naukowych nasi uczeni z powodzeniem przeszczepiają na rodzimy grunt najlepsze praktyki, budują nowoczesne laboratoria i konkurują na równych prawach z badaczami z całego świata.

3. Przedstawiony projekt budżetu może znacząco ograniczyć współpracę badaczy na poziomie europejskim i międzynarodowym. Budowana dzięki środkom Unii Europejskiej, m.in. w ramach programu Erasmus+, aktywna współpraca naukowców zdecydowała w dużej mierze o powodzeniu pierwszych prób walki z COVID-19. Jeśli Europa ma sprostać w przyszłości stojącym przed nią wyzwaniom medycznemu, ekologicznemu czy demograficznemu, niezbędna jest intensyfikacja współpracy europejskich uczonych. Konieczna jest zatem większa otwartość na nowe inicjatywy w ramach filarów II i III, które obejmują przedsięwzięcia realizowane we współpracy międzynarodowej.

Jako polscy i europejscy naukowcy w pełni popieramy stanowisko świata nauki sprzeciwiające się obniżeniu budżetu na badania naukowe, wyrażone m.in. przez Europejską Radę do spraw Badań Naukowych (ERC)², Europejską Federację Akademii Nauk i Nauk Humanistycznych ALLEA³, Stowarzyszenie Marie Curie Alumni⁴, narodowe Młode Akademickie⁵ oraz Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich⁶. Jednocześnie zachęcamy do przyłączenia się do naszego apelu tych wszystkich, którzy rozumieją wagę badań naukowych dla rozwoju Polski i Europy oraz utrzymania ich pozycji w świecie.

To od Państwa zdecydowanej reakcji i inicjatywy zależy rozwój polskiej i europejskiej nauki.

Przewodniczący Akademii Młodych Uczonych
Karol Palka

Warszawa, 9 września 2020 r.

**Appeal of the Polish Young Academy to the European Parliament
and Polish government concerning cuts
in the European Union budget for scientific research**

The Polish Young Academy urges Members of the European Parliament and Polish government to act against the proposed cuts in the budget of Horizon Europe in 2021–2027 and to restore it at least to the initially agreed sum.

Key words: Polish Young Academy, budget of Horizon Europe

² <https://erc.europa.eu/news/erc-scientific-council-dismayed-european-council-president-s-budget-proposal>

³ https://allea.org/wp-content/uploads/2020/07/ALLEA_Statement_Budget_Cuts_HE.pdf

⁴ <https://zenodo.org/record/4014829#.X1XNaS1L3OR>

⁵ <https://globalyoungacademy.net/youngacademies-on-horizon-europe>

⁶ Stanowisko KRASP z 18 sierpnia 2020 r. <https://www.krasp.org.pl/en>